

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף ע"ט - מס' יומא
Some of the topics we will learn about include the Shiur - the requisite amount necessary to be עובר - to transgress the prohibition of eating on Yom Kippur.
The Gemara will bring a Machlokes between Rav Yehuda and Rav Zevid as to how we interpret the measurement taught in our Mishna.

A

The requisite amount necessary to be עובר the prohibition of eating on Yom Kippur

Machlokes
how we interpret
כותבת הגסה

B

The Gemara will also discuss the requisite שיעור that obligates one to eat in the Sukka, as well as the שיעור that obligates one to recite המזון ברכת.

B

The requisite שיעור that obligates one to eat in the סוכה

The שיעור that obligates one to recite המזון ברכת

C

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

כזית / כביצה / כותבת הגסה

These שיעורים, form the basis of most שיעורים mentioned in the Torah, as Rav Meir says on the next daf:

כל השיעורים כולם בכזית, חוץ מטומאת אוכלים

And Rashi explains that this is referring to שיעורי אוכלין, Shiurim pertaining to food.

The size of a כזית is the volume of the amount of water displaced by an olive. Obviously there is much discussion as to how large an olive, and what type olive we use to determine this. למעשה, this shiur is approximately between 30-38 milliliters, or approximately 1 ounce.

A כביצה is the size of two olives, which would be approximately 60-75 milliliters, or approximately 2 ounces.

There is a מחלוקת in our Daf regarding the שיעור of כותבת הגסה, if this is slightly more or slightly less than the שיעור of כביצה.

All the shiurim are measurements of volume, and thus a כזית of a more dense food may weigh much more than a כזית of another food that is less dense, which takes up the same volume of space.

C

כזית
כביצה
כותבת הגסה

1 So let's review.....

Our Mishna at the beginning of the Perek taught
 - האוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה והשותה מלא לוגמיו חייב
 The minimum amount one must eat on Yom Kippur to be חייב
 כרת is the size of a large date, and its pit.
 asks; רב פפא
 ככותבת שאמרו בגרעינתה או בלא גרעינתה
 Is the size of this date calculated together with the pit, or
 without the pit?
 רב אשי assumes that the it includes the pit, because
 - גסה איתמר כל כמה דגסה
 Since the Mishnah uses the term כותבת הגסה, we interpret it as
 large as possible.
 =====

1

האוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה
 והשותה מלא לוגמיו
 חייב
 ?
 asks... רב פפא
 ככותבת שאמרו
 בגרעינתה או בלא גרעינתה?

 assumes... רב אשי
 It includes the pit
 אסי איתמר כל כמה דגסה

2 אמר רבה אמר רב יהודה כותבת הגסה שאמרו יתירה מכביצה
 The size of a large date, is slightly greater than the
 size of a כביצה - an egg.
 וקים להו לרבנן דבהכי מיתבא דעתיה
 בציר מהכי לא מיתבא דעתיה
 The Chachamim determined that this is the minimum amount
 necessary to calm a person's pangs of hunger.

2

אמר רבה אמר רב יהודה
 כותבת הגסה שאמרו
 יתירה מכביצה
 A large date, is slightly greater
 than the size of an egg
 וקים אלו ארבון דרבתי מיתבא דעתיה
 בציר מהכי לא מיתבא דעתיה

3 As Rashi so beautifully explains;
 ואע"ג דכל שיעור אכילת איסור בכזית היא
 הני מילי היכא דכתיבא אכילה
 אבל הכא אשר לא תעונה כתיב
 וכל כמה דלא מיתבא דעתיה ענוי הוא
 Although, for all prohibitions of eating the שיעור is generally a
 כזית - that is because the Torah expresses the איסור in terms of
 אכילה which is defined as minimally a כזית. However, the שיעור
 of the איסור of eating on Yom Kippur is a כותבת הגסה, because it
 is expressed as עינוי, and only after eating this quantity, is a
 person's hunger somewhat eased.

3

ואע"ג דכל שיעור אכילת איסור בכזית היא
 הני מילי היכא דכתיבא אכילה
 אבל הכא אשר לא תעונה כתיב
 וכל כמה דלא מיתבא דעתיה ענוי הוא

שיעור	שיעור
אכילת ביום כיפור	אכילת איסור
כותבת הגסה	כזית
לשון עינוי כתיב	לשון אכילה כתיב

4 The Gemara questions the opinion of Rav Yehuda from the following incident.
 מעשה והביאו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולרבן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה
 Some food was brought before Rav Yochanan Ben Zakai, and two dates and pail of water was brought before Rabban Gamliel, and they instructed their Talmidim to bring it up to the Sukka.
 נתני עלה לא מפני שהלכה כך אלא שרצו להחמיר על עצמן
 The Braisa clarifies that they ate it in the Sukkah not because Halacha requires it, but rather they were being more stringent with themselves.
 On the other hand,
 - וכשנתנו לו לר' צדוק אוכל פחות מכביצה
 When Rav Tzadok was given a quantity of bread less than the size of a כביצה, he acted leniently with regard to 3 Halachos:
 - He merely wrapped his hands, but did not wash them;
 - He ate it outside he Sukkah;
 - And he did not recite the ברכת המזון after eating it.

Now, the Gemara analyzes these two incidents:
 From Rav Tzadok we see that he acted the way he did only because the bread was less than a כביצה - implying that a שיעור of a כביצה must be eaten in the Sukka.
 Rabban Gamliel ate two dates in the Sukkah only as a חומרא - apparently they were less than a כביצה, for if they were greater than a כביצה, he would be Halachically required to eat them in the Sukkah.
 The Gemara therefore asks;
 השתא שתי כותבות בלא גרעינן לא הוו כביצה
 כותבת הגסה וגרעינתה הוי יתירה מכביצה
 It does not seem logical that 2 dates without their pits are less than a כביצה, and כותבת הגסה - one date, even with its pit, is larger than a כביצה.

5 The Gemara offers two answers:
 אמר ר' ירמיה אין שתי כותבות בלא גרעינתן לא הוו כביצה
 כותבת הגסה וגרעינתה הוי יתירה מכביצה
 Rav Yirmiah answers that it IS in fact so, because the volume of the pit is greater than the meat of the fruit.
 רבא אמר התם היינו טעמא משום דהוו ליה פירי ופירי לא בעו סוכה
 Rava answers that actually, two dates are more than a כביצה. The story of Rabban Gamliel was referring to fruit, which regardless of the size may Halachically be eaten outside of the Sukka, because it's considered אכילת עראי
 =====

4

מעשה והביאו לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל ולרבן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה

וכשנתנו לו לר' צדוק אוכל פחות מכביצה

נמלו במפה ואכלו חוץ לסוכה ולא בירך אחריו

ומני צדוק - לא מפני שהלכה כך אלא שרצו להחמיר על עצמן

A כביצה must be eaten in the Sukka

Apparently they were less than a כביצה

השתא שתי כותבות בלא גרעינן לא הוו כביצה כותבת הגסה וגרעינתה מי הוי יתירה מכביצה?

5

1

אמר ר' ירמיה אין שתי כותבות בלא גרעינתן לא הוו כביצה כותבת הגסה וגרעינתה הוי יתירה מכביצה

The volume of the pit is greater than the meat of the fruit

2

רבא אמר התם היינו טעמא משום דהוו ליה פירי ופירי לא בעו סוכה

אסאת צדאי

6 רב זביד אמר
 The Gemara now cites the opinion of Rav Zvid, who disagrees with Rav Yehuda and says;
 - כותבת הגסה שאמרו חסרה מכביצה
 The size of a כותבת הגסה is slightly LESS than the size of a כביצה.

Rav Zvid tries to bring a proof from the איסור of יראה of בל and בל יראה regarding חמץ on Pesach, which is also quantified in the mishna in ביצה by the שיעורים of כזית and ככותבת, rather than using the שיעור of כביצה, implying that a כותבת is slightly less than a כביצה.

7 However the gemara refutes this proof, suggesting that a כותבת הגסה could conceivably be the same size of a כביצה, and the mishna simply chose this לשון. Alternately, a כותבת could be the same size as a כביצה, whereas a כותבת הגסה might be even larger than a ביצה, as holds Rav Yehuda.

6 רב זביד אמר
כותבת הגסה שאמרו חסרה מכביצה
 Rav Zvid tries to bring proof...
 Regarding חמץ which is quantified by the שיעורים of כזית and ככותבת, rather than the שיעור of כביצה
 Implies that a כותבת is slightly less than a כביצה

7 ~~The gemara refutes this proof...~~
 A כותבת הגסה could conceivably be the same size of a כביצה and the mishna simply chose this לשון
 Alternately...
 a כותבת could be the same size as a כביצה, whereas a כותבת הגסה might be even larger than a ביצה

8 Rav Zvid cites as proof the well-known Machlokes in the Mishna Maseches Berachos:
 עד כמה מזמנין
 What is the shiur of אכילה that a person must eat to be included in a זימון for Bentshing?
 עד כזית דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר עד כביצה
 Rav Meir holds that one must eat at least a כזית, whereas Rebbe Yehuda holds that a כביצה is required. And the gemara explains; במאי קא מיפלגי
 What is the basis of their argument?
 ר' מאיר סבר ואכלת זו אכילה ושבעת זו שתיה ואכילה בכזית
 The term אכילה in the Torah is generally defined as a כזית, and for this amount the Torah specifies וברכת, o you shall Bentsh.

 Whereas Rebbe Yehuda holds;
 ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביעה ואי זה זה כביצה
 The Torah requires וברכת only for a quantity of eating that produces שביעה, satisfaction, which is only at a כביצה, and not a כזית.

9 Rav Zvid reasons, if a כותבת הגסה is more than a כביצה, as Rav Yehuda suggests, if one is satiated from a כביצה, certainly he is מיתבא דעתיה, he has curbed his hunger pangs from even less than a כביצה, and hence, concludes Rav Zvid, a כותבת הגסה must be less than the שיעור of a כביצה.

8 *Rav Zvid cites as proof...*
 תלמי - בכזית
עד כמה מזמנין?
 ר' מאיר **עד כזית**
 רבי יהודה **עד כביצה**
 במאי קא מיפלגי?
 ואכלת ושבעת
 כזית אכילה
 כביצה אכילה
 ואי צב צב כביצה
 כזית אכילה
 אכילה אכילה
 אכילה אכילה
 אכילה אכילה

9 *Rav Zvid reasons...*
 If a כותבת הגסה is more than a כביצה, if one is satiated from a כביצה, certainly he is מיתבא דעתיה from even less than a כביצה